специалисти, заедно с другите науки, ще засили своята роля за нов поглед и за нови познания за Земята, в името на изграждането на устойчиво развитие на природните системи и на човечеството, което може да продължи прогреса си само в устойчива природна среда.

Имаме основание да се надяваме, че младото поколение ще оцени по достойнство постиженията на плеядата български учени-нефтяници и нефтопроучватели и ще вложи своите сили и знания за развитието на нови идеи, нови методи и технологии в геологията на нефта и газа, а също и в съседните области на познанието и особено в геоекологията, в които днес се фокусират съдбовните проблеми на човечеството.

Познавайки добре трудния и интересен път на моите колеги нефтяници, а също и на геолозите, работили в други области на познанието и практиката, бих искал да завърша с един стих на Анастас Стоянов:

Аз нямам миг, от който се отричам
И път, по който днес не бих вървял:
презряното — отново бих презрял,
обичаното — и сега обичам.
Честит юбилей!"

* * *

На пленарното заседание доц. Иван Монахов изнесе обзорен доклад на тема „50 години от откриването на Тюленовското газонефтено находище", подготвен от него и от д-р А.М. Палий. Двамата са сред първопроходците в проучванията за нефт и газ в България.

След пленарната сесия работата на конференцията продължи в две секции, в които бяха представени изключително интересни научни доклади и съобщения.

В Секция „Нефтогазова геология и геофизика" бяха докладвани следните разработки:

— А. М. Палий „Условия за формиране на капани за нефт и газ от тюленовски тип на сушата на СИ България и шелфа на Черно море";

— А. Атанасов „Състояние и проблеми на търсенето на нефт и газ в Северна България";

— Т. Куртев, Й. Борисова „Развитие на сондажно-геофизичните проучвания от Тюленово до днес";

— Г. Георгиев „Уникалното в Тюленовското газонефтено находище";

— В. Велев „Типология на въглеводородите от нефтените акумулации на горноюрско-долнокредния карбонатен комплекс в Северна България";

— Г. Георгиев „Някои съвременни аспекти на нефтогазоносната оценка на българската акваториална черноморска зона";

— Й. Йорданов, В. Балинов, Е. Занева-Добранова „Нов подход за отделяне на нефтонаситени интервали в карбонатни разрези";

— В. Василев „Обработка на сеизмична информация — история и настояще";

— В. Балинов, Е. Занева-Добранова, А. Атанасов, П. Митов, Й. Йорданов, М. Дончева, К. Калчева „Резервоарни особености на биогенните варовици в среднотриаския разрез на Селановската структура";

— Г. Кънчев „Относно връзката на параметъра на порестост с порестостта на теригенни скали от Централна Северна България";

— К. Калчева, В. Велчев „Аспекти на седиментната петрология в услуга на петролната геология".

В секция „Сондиране, добив и транспорт на нефта и газа" бяха представени следните доклади:

— Ст. Стоев „50 години нефт и газ в България";

— Р. Минчева „Някои особености на нефтените и газовите находища в България";

— К. Кирилов, Н. Марков, Кр. Романски, М. Соловьов „Приспособление за цементиране през сондажен лост, комбинирано с обратен клапан и направление";

— Н. Гурлев „Сондиране за нефт и газ в България";

— Г. Белчев „Развитие на нефто- и газодобива в България";

— Ив. Петков „Върху някои проблеми от сондирането в Българския черноморски шелф".

Силно впечатление направи големият интерес, който привлякоха докладите. Заседанията бяха посетени масово, а дискусиите бяха изключително интензивни.

Участниците в конференцията бяха главно от по-старото и от средното поколение, докато присъствието на млади специалисти беше символично, което навяваше тъга. Удивителна обаче беше енергията на основната част от присъстващите на конференцията, сред които бяха и част от главните герои, участвали в откриването на Тюленовското газонефтено находище. Преди 50 години това са били млади начинаещи геолози, геофизици, сондьори, които по-късно израстват като първокласни специалисти, оставили дълбока диря в българската геология, геофизика, в усъвършенстване на методите на сондиране, както и в цялостното развитие на геологопроучвателното дело в България. Впечатляващо беше, че, независимо от напредналите години, очите им светеха от радост и ентусиазъм, припомняйки си годините на напрегнат труд, на успехи и затруднения, които в крайна сметка са дали исторически резултат.

На 1 юни 2001 г. беше организирана екскурзия за участниците в конференцията до първия сондаж, от който бликва нефт при Тюленово, както и по други паметни места, свързани с откриването на Тюленовското газонефтено находище.

Тодор Николов

Научна конференция, посветена на паметта на проф. Димитър Яранов

„Морето не заспа до сутринта.
За мъртвата си рожба дълго плака...
Затвори във сърцето си скръбта
и утрото замислено дочака".

Петя Дубарова

От 9 до 12 септември 2002 г. се проведе Научна конференция с международно участие, посветена на проф. Димитър Яранов. Конференцията се реализира благодарение на усилията на Организационен комитет, начело с проф. дгн Тодор Кръстев.

В своята история българската география и българската геология имат забележителни постижения и учени, които правят чест на отечеството ни. С жизнения си път и научното си творчество проф. Димитър Яранов — една личност — уникална в много отношения, илюстрира по най-забележителния начин връзката между географията и геологията.

Известно е, че географията може да се изрази като триада, която се изгражда от знания за природата, ресурсите и населението. Заедно с геологията и геофизиката, географията участва в триадата на науките за Земята. Тези триади пронизват цялото научно творчество на проф. Димитър Яранов и го поставят сред най-видните български учени, чийто живот е бил посветен на изследванията на Земята.

* * *

В горещия 14 август 1962 г. прохладните води на Черно море приласкават Димитър Яранов и той навлиза с охота в тях. За съжаление това е неговата последна крачка, при която неспокойното му и изтерзано сърце спира да тупти. Той е в

Освен български учени в конференцията участваха и учени от Русия, Украйна, Полша, Сърбия, Македония и Албания.

Непосредствено преди конференцията бяха публикувани в три луксозни тома докладите на участниците в този научен форум. В първия том материалите са подредени в два раздела: „Научните приноси на проф. Димитър Яранов“ и „Релеф, земна кора, минерални ресурси“. Вторият том включва разработки в две области: „Палеогеография“ и „Съвременно състояние на природната среда“, а третият том съдържа докладите по разделите: „Геополитика и регионално развитие“, „Защитени територии“, „Политическа география“ и „Географско образование“. На пленарно заседание бяха представени докладите, посветени на живота и научното дело на проф. Д. Яранов, докато останалите доклади бяха предмет на заседания по секции.

Заседанията на отделните секции преминаха при голям интерес и оживени дискусии.

Заслужава да се подчертаят още един път заслугите на Организационния комитет за подготовката и цялостната работа по време на конференцията. Направи силно впечатление, че освен авторитетните учени, които са членове на Оргкомитета, председателят проф. дгн Тодор Кръстев беше ангажирал много млади специалисти, като Петър Стефанов, Димитър Владев, Светла Станкова, Мартин Илиев, Диляна Стефанова, Милена Стоянова, Ивайло Владев, Росица Владева и др., които изнесоха цялата тежест на организацията по време на конференцията. Тези млади хора заслужават най-висока оценка за взискателната си работа, както и отговорността и вниманието, с която се отнасяха към всички участници във форума.

Не е пресилено да се каже, че географската общност дължеше такъв жест на уважение към най-видния си представител от XX век. Не можеше да се очаква, че това ще сторят хората, които са преследвали големия учен. Ето защо е похвално, че най-активните и известни представители на географията от средното и младото поколение реализираха този паметен форум в чест на проф. Димитър Яранов.

Поглеждайки още един път житейската съдба на големия учен проф. Димитър Яранов, се сещам за едно кратко стихотворение на френския поет Пиер-Жан Беранже (1780—1857), озаглавено:

КЪМ МЛАДИТЕ
Сред време край вълни успокоени,
когато седнете на ласкав бряг,
спомнете си плувците, уморени
от бури, следващи в неспирен бяг.
Нима не заслужават спомен тия,
които до последния си час,
във смъртен бой със страшната стихия,
посочваха пристанище за вас?“

Към това може да се добави пожеланието: животът и научното дело на проф. д-р Димитър Яранов да бъдат пример за всички, които се стремят към висините на науката. Неговите трудове продължават да бъдат съкровищница на факти, идеи и интерпретации, а жизненият му път е дълбок урок за всички, които са се посветили на науката и образованието и които търсят неизвървяни пътища към нови познания и нови знания.

Акад. Тодор Николов

Член-кореспондент проф. дгн Иван Велинов на 70 години

Геоложката наука е разностранна, разнолики са и нейните изследователи. Многообразието ѝ е такова, че не може и да се помисли за учени-енциклопедисти. Това позволява изграждането на висококвалифицирани учени в по-широки или по-тесни направления. Ако приемем, че петрологията е едно по-широко направление, а интрузивният и ефузивният магматизъм, метаморфизмът и метасоматизмът са негови свързани разклонения, сред малкото учени в България, занимаващи се с тях, е чл.-кор. проф. дгн Иван Асенов Велинов.

Той е роден в гр. Перник на 10.X.1932 г., където завършва местния Минен техникум (1952 г.). След дипломиране по специалност „Геохимия“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ (1957 г.) Велинов поема геоложкия път по обектите на Ревизионна бригада — руди към Главно управление за геоложки проучвания. Началото е в районите на с. Чуйпетльово във Витоша и с. Голяма Раковица (Елинпелинско), задали интересни въпроси на младия геолог и получили подобаващи отговори. Един от натуралните спомени от онези години, превъзходен молибденитов кристал от Витоша, блести във витрините на Ферсмановия музей в Москва.

Терената закалка е в основата на бъдещите изследвания в Геологическия институт „Акад. Страшимир Димитров“ на БАН, в който Велинов постъпва като научен сътрудник след конкурс. Първите му публикации отразяват петрологията на интрузивни и вулкански скали от картираните от него райони, но са пропити с любознателност и личен интерес към техните хидротермални изменения. Те са резултат на осмисляне, на допълнителни теренни и аналитични данни, на коректност при тяхното обвързване, на нови идеи.

Двете научни специализации са от несъмнена полза за И. Велинов. Не само поради това, че са в две велики и водещи в геологията страни: СССР (1965 г.) и САЩ (1974 г.). Поважни са срещите и творческите разговори с акад. Дмитрий С. Коржинский (чийто първи чуждестранен специализант е) и неговите сътрудници в ИГЕМ (Москва). Ползотворно е влиянието на големия руски учен и неговата школа както върху Велинов, така и върху българската петрология и метасоматично учение. Това е едно продължаващо и до днес сътрудничество с акад. В. Жариков, ст. н. с. В. Русинов, ст. н. с. Н. Перцев и др., заедно със спомена за ст. н. с. В. Логинов и ст. н. с. И. П. Иванов. Много плодотворни бяха и връзките с Ленинградската школа и особено с проф. Н. Наковник. Приятелско и творческо сътрудничество съществува и днес с акад. Ф. Летников от Иркутск, с арменски и грузински геолози и много други.

Четиримесечната специализация в САЩ (Аризонския и Мичиганския университет) е непосредствено след успешната защита на дисертация за хидротермалните изменения на магмените скали в Западното Средногорие. Не са много случаите у нас, а в сегашното време на геологията това е може би единствен случай, когато на 41 години се получава направо научната степен „Доктор на геолого-минералогическите науки“. Автореферати на английски език са изпратени в САЩ, откъдето се получават чудесни отзиви и положителни съвети. Това е предварителното задочно запознанство с големи американски учени-геолози. Специализацията е времето на лични срещи и разисквания, на посещение на рудни находища със световна известност (напр. медно-порфирното находище Бингам). Удоволствие и нови познания носят разговорите с акад. Ч. Андерсон, проф. Дж. Хемли, проф. Ч. Майер, проф. С. Титли, проф. Ч. Кънингхам, проф. К. Спироф, проф. Е. Калахан, проф. Г. Калиоковски и др. Радостна е и повторната среща с някои от тях на конгреса на ИАГОД през 1978 г. в САЩ.

Видяното и наученото в СССР и САЩ не остава затворено в И. Велинов. С писма и статии, в лекции и разкази той представя и разпространява постиженията на геоложката наука в тези страни.

Пътят в науката е покоряване на трудни и все по-високи върхове. Това не е просто пореден конкурс за научно звание и защита на научна степен. Това е непрекъснат умствен и физически труд, теренна работа в различни условия и